

DOMOVINA

Oglas:

Na 1 mm x 60 inseratnega stolpiča mali 80 vinarjev, vsake 1-20 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratna objava popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Upravištvu „Domovine“ v Ljubljani, Sedna ulica 6.
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva a. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Za celo „Domovino“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrtno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K.
Poštova številka mesečno 1 K, četrtno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Najnovejša poročila.

Beograd, 29. septembra. (Urad.) Danes je bila podpisana naredba ministrskega sveta Dr. Br. 13000, ki ureja nove draginjske doklade državnih nameščenec. Aktivni državni nameščenec, ki so doslej prejeli doklado po shemi A naredbe Dr. Br. 63515, bodo prejeli namesto dosedanjih draginjskih doklad do vsevši 3399 kron sistemizirano letno plačo brez stanarine dnevnice po 68 kron, od 3400 do 4799 kron 72 kron, od 4800 do 6399 kron 76 K, od 6400 do 7999 kron 84 kron, od 8000 do 9999 kron 88 kron, od 10.000 do 15.999 kron 100 kron, od 16.000 do 18.000 kron 120 kron. Nameščenec, ki so doslej prejeli doklado po shemi B (sluge in poduradniki) naredbe Dr. Br. 63515, bodo prejeli odslej namesto svojih dosedanjih doklad dnevno po 56 kron. Aktivni parohijski pravoslavni svečeniki, kaplani, dijakoni in protodijakoni ter duhovniki ostalih veroizpovedi v vseh krajih bodo prejeli še nadalje dosedanje doklade. Le pravoslavni aktivni parohijski svečeniki, kaplani, dijakoni in protodijakoni na parohijah v eparhijah gornje-karlovački in pakrački razen onih, ki imajo tam sesije, nadalje v Boki Kotorski ter v hercegovski, zahumski in v onem delu zadrške in istrske eparhije, v kolikor spada v našo kraljevino, kakor tudi katoliški duhovniki v senjsko-modruški in v dalmatinskih in hercegovskih škofijah, bodo dobivali dnevno po 48 K. Vsi tukaj navedeni nameščenec imajo pravico tudi do družinske doklade po 12 K na dan za vsakega člana družine, ki nima lastnega imetja ali dohodkov. To doklado dobivajo za ženo, otroke, deda, babice, očeta, mater, brate in sestre. Vpokojenec in vpokojenkam se dosedanja osebna doklada zviša za 12 kron na dan za vsakega člana, kakor velja to za aktivne. Tudi sirote brez očeta in matere bodo dobivale doklado po 12 kron na dan.

Poštari neerarskih poštne uradov na ozemlju zagrebske in veliko-bečkereške poštne in brzovjavne direkcije dobivajo trikratni iznos dosedanjih doklad. Ukazni državni uradniki in učitelji z dinarsko plačo zunaj Srbije in Črne gore bodo dobivali do letne plače 2999 dinarjev kot draginjske doklade dnevno po 15 dinarjev, od 3000 do 4999 dinarjev. Okrožni načelniki z dinarsko 7499 dinarjev po 18 dinarjev, od 7500 dinarjev dalje pa po 20 dinarjev. Orožni načelniki z dinarsko plačo v teh pokrajinah bodo dobivali iste doklade, kakor nameščenec v Srbiji in Črni gori. Kot dodatek za družino dobivajo vsi državni nameščenec z dinarsko plačo v novih krajih države po 3 dinarje na dan. Ban hrvatski dobiva kot osebno draginjsko doklado dnevno 100 dinarjev,

predsedniki ostalih pokrajinskih vlad pa po 80 dinarjev ter dodatek za družino, kakor pristojno ostalim državnim nameščencem v dotični pokrajini.

Ta nova naredba stopi v veljavo dne 1. oktobra 1920. Nove doklade po tej naredbi se bodo izplačevale, čim bo ta naredba, ki se istočasno odpošlje po pošti, priobčena oblastem pismeno in extenso.

Beograd, 30. septembra. (Izv.) Z ozirom na vesti, da se bodo nove draginjske doklade izplačale šele naknadno, so danes slovenski demokrati poslanci intervenirali pri finančnemu ministru. G. Stojanović je opozoril na to, da se bodo doklade izplačale čim prej, da bi pokrajinske vlade novo preuredbo. Demokrati poslanci so insistirali na tem, da se finančnim delegacijam pravočasno nakažejo potrebna denarna sredstva, tako da z izplačili ne bo težko. Minister je obljubil, da se bo potrudil omogočiti izplačilo vsaj do 15. oktobra.

Beograd, 30. septembra. (Izv.) Uredba o posebnih dokladah za sodnike izide v kratkem s strani ministrstva pravde.

Beograd, 30. septembra. (Izv.) V poučenih krogih se zatrjuje, da se bodo novih pogajanj med Italijo in Jugoslavijo udeležili Giolitti, Sforza in zastopniki italijanskega generalnega štaba in mornarice. Z naše strani se bodo v tem slučaju udeležili pogajanj dr. Vesnić, dr. Trumbić, general Pešić in admiral Prica in že javljeni eksperti.

Rim, 30. septembra. (Izv.) Jadranska pogajanja se bodo pričela ob neugodnih znamenjih. Agenzia Stefani javlja, da beograjska vlada vstraja na Wilsonovi črbi, Reki in Dalmaciji in da Jugoslavija pričakuje, da bo Italija popustila. Rimski listi so radi tega zelo ozlovoljeni. „Messaggero“ očita Jugoslovonom megalomanijo, „Giornale d' Italia“ predlaga naj se Italija raje odpove pogajanjem. Odgovor Italije na najnovejšo Trumbićevo izjavo naj bi bil ta, da Italija kradkomalo naprej ostane v Istri in Dalmaciji.

Beograd, 30. septembra. (Izv.) Andrija Radović, bivši delegat na mirovni konferenci, je predložil vladi memorandum na kak način naj bi se rešilo jadransko vprašanje.

Beograd, 30. septembra. (Izv.) V beograjskih političnih krogih govore, da se bodo pogajanja o rešitvi jadranskega vprašanja vršila v prvi polovici oktobra, in sicer izven mej naše države, najbrže v Švici ali pa v Londonu.

Zagreb, 30. septembra. Današnje „Novosti“ prinašajo razgovor svoje ga dopisnika v Beogradu z italijanskim odpravnikom poslov Galanti-jem, ki je dejal: Upam, da se bo jadranski spor med Italijo in Jugo-

slavijo rešil pravično. Morebiti, da bo nezadovoljnost pri nas, kakor pri vas, toda ravno ta nezadovoljnost bo najboljši znak pravične rešitve jadranskega vprašanja. (!) Mi želimo, da bi bile pri teh pogajanjih navzoče osebe iz vseh pokrajin vaše države. (!) Mi bi želeli, da bi prišli jugoslovanski delegati z neomejeni pooblastili, tako da bi se pogajanja zaključila v par dneh, da se ne bi javnost utrudila z zavlačevanjem. Med sovražniki se vrše pogajanja na nevtralnih tleh, toda med zavez-niki bi ne smelo biti nespornostljive nje glede mesta. Na vprašanje glede črnogorske dinastije, je odgovoril Galanti: Mi ne ustvarjamo dinastičnega vprašanja, kakor to povdarja jo nekateri jugoslovanski listi. Ako je Črna gora zadovoljna, ne bomo mi tam nasprotovali.

Rim, 30. sept. V Rimu se mnogo komentira komunike, ki je bil v mnogih vladnih listih v Beogradu razširjen uradno ali poluradno, da je Jugoslavija dobila od Italije vabilo na pogajanja o jadranskem vprašanju. Dasi se ne more dokazati, da je ta korak uradna izjava beograjske vlade, se v Rimu razlaga kot želja Jugoslavije, da pride čim prej do pogajanj in da bi javnost mislila, da si jih Italija nujno želi.

Beograd, 30. septembra. (Izv.) Demokrati klub je na današnji seji nadaljeval razpravo o pogajanjih. Pribito diskutiral o spremembah, ki jih je sklenil parlamentarni finančni odbor. Poslanec dr. Brezigar je obširno utemeljeval sklepe finančnega odbora ter zahteval, da jih finančni minister takoj vpoštevja. Minister Stojanović je končno predložil, naj klub izbere posebni komite, ki bo jutri dopoldne v njegovem kabinetu razpravljaj vprašanje predloženih sprememb. Komit je bil izvoljen. V debati so sodelovali člani iz vseh pokrajin.

Beograd, 30. septembra. (Izv.) Uvedba poslovnega davka na obrt je izzvala tudi tukaj močno gibanje med obrtnimi krogi. Vršila se je konferenca vseh obrtnih zadrug v Beogradu. Obenem se je vršilo zborovanje zadrug kavarnarjev, hotelirjev in gostilničarjev. Na skupnem sestanku so sklenili, da skličejo protestno zborovanje in da bodo ob tej priliki vsi lokali zaprti.

Beograd, 30. septembra. (Izv.) Finančni minister Stojanović je sklical za 5. oktobra anketo privrednih interesov glede novih davkov, posebno trošarine in davka na poslovno obrt. Odredba glede ukinjenja devizne centrale bo v kratkem objavljena.

Beograd, 30. septembra. (Izv.) V Narodnem predstavništvu se je danes nadaljevala debata o hrvatskih nemirih. Demokratska poslanca Wilder in Grisogono sta povdarjala, da tiči glavni vzrok v politiki Narodnega kluba, ki je dosepeši na vlado, postavil na premnoga odgovorna in vplivna mesta

uradnike, kateri so kompromitirani iz avstro-ogrské dobe in ti so ostali neprijatelji narodnega edinstva. Posamezni člani „Narodnega kluba“ so povrh s svojim nastopanjem med narodom pojačali podedovano nezaupanje in medsebojno mržnjo. Stojan Protić je v kratkem govoru povdarjal, da je vsled neprestanih novih uredb na splošno padla avtoriteta zakonov ter je to dejstvo označil kot eden izmed glavnih vzrokov hrvatskih dogodkov. Priglasenih je še več govornikov. Debata bo jutri končana in se bo vršilo glasovanje. Velika večina bo nesporno vzela odgovor vlade na znanje in tudi Narodni klub si je že premislil delati krizo.

Beograd, 30. septembra. (Izv.) Ministrski svet je sklenil pospešiti razglasitev uredbe o pobijanju draginje, ki se izdeluje v ministrstvu prhrane. Glavna določba te uredbe bo, da se cene, ki so bile na trgu običajne koncem meseca avgusta t. l. ne smejo prekoračiti. Proti prestopkom so določene jako stroge kazni.

Rim, 30. septembra. (Izv.) Turinski delavci vstrajajo pri svoji zahtevi, da se jim mora izplačati mezda za vso dobo odkar so bile tvornice v delavskih rokah. Industrijski zahtevajo nasprotno, da odločijo o tem razsodišča. Delavska zveza kovinarjev je zaradi tega pozvala delavce naj tvornice zopet zasedejo za toliko časa, da se poravnajo spor. Pozvala pa je obenem delavce, naj gledajo na to, da pridobe za se tudi tehnike, ker je le od njihove solidarnosti odvisen uspeh delavskega gibanja.

Milan, 30. septembra. (Izv.) V tovarni za pnevmatike Pirelli je prišlo včeraj med uradniki in delavci do konfliktov, ki so se razvili v dejanske spopade. Zaradi tega so danes zjutraj vojaki zasedli tvornice in zabranili delavcem vstop. Iz Turina, Brescie in Bologne se poroča, da je prišlo pri predaji tvornic do novih težkoč.

Beograd, 30. septembra. (Izv.) Prestolonaslednik, ki odide za nekaj dni v Sremske Karlovce, se poda prihodnji teden zopet v Pariz, kamor spremlja svojo sestro princezino Jeleno.

Pariz, 30. sept. „Temps“ poroča iz Rima, da je bila misija Take Jonescu, ki jej imela pomiriti Italijo zaradi nevarnosti male entente, brezuspešna. Nezaupnost Italije napram zvezi balkanskih narodov s Čehi je nespremenjena. Tudi ekonomskih uspehov Jonescu ne nosi domov, ker se o gospodarskih vprašanjih niti govorilo ni.

Varšava, 29. septembra. Frontno poročilo z dne 29. t. m.: Na severnem krilu se sovražnik umika proti severovzhodu. Pri Novi Rugi smo popolnoma razpršili sovjetsko divizijo. Vzhodno od Wolkovijska smo zavzeli mesto Slonim in prekoračili S.ozaro. V Polesju so naše čete na jugu prodrle proti Pinsku in Janovu in četrto sovjetsko armado popolno-

ma porazile. Dospeli smo do reke Jasjolda. Južno od Pripjata smo po srditih bojih zasedli železniško križišče Sarny. Po zadnjih poročilih so naše divizije dne 28. t. m. v bojih pri Lidi in Papiernigi zajele 12.000 ujetnikov in 50 topov.

Pariz, 30. septembra. (Izvirno.) Čete generala Wrangla so pri prodiranju severno Aleksandrovska ujele 1000 mož in zaplenile 10 strojnic, 33 lokomotiv in več tisoč vagonov.

Beograd, 30. septembra. (Izvir.) Po informacijah iz trgovskega ministrstva bo privredno večje (gospodarski svet), ki je na prvem zasedanju prišlo v konflikt s predstavitelji trg. ministrstva, *razpuščeno*.

Stol sedmorice je razpravljal o Radićevi ničnosti pritožbi in ugotovil, da je bil Radić zasačen in flagrantni, vsled česar ga ne štiti imuniteta. Sodišče pa je obenem izjavilo, da bi bila dolžnost prve instance, da bi obvestila o zadevi narodno predstavništvo. Zato je zahtevalo pojasnilo od prvega sodišča.

Trst, 30. sept. „Piccolo“ prinaša poročilo iz Rima, ki odseva nezaupnost Italije proti mali ententi. Z Jugoslavijo je Italija v sovraštvu, s Čehi v odnosu hladnosti, ta dva faktorja hočeta ustvariti nekako donavsko konfederacijo, ki more postati dedič Habsburgov. Italija je bila vedno proti takemu donavskemu sistemu, ker pomeni nevarnost zanjo. Zato mora vedno intimnejše vezi iskati z novo Avstrijo, kajti Rumunija ne zadošča, da paralizuje nevarnost, ki izhaja iz Jugoslavije in Češke.

Beograd, 29. septembra. (Izvir.) Demokratska zajednica je imela danes sejo, na kateri se je razpravljalo o finančnem proračunu. Finančni minister Stojanović je navajal razloge, zakaj je forsiral proračun in ga objavil z ukazom. Država potrebuje mesečno 370 milijonov dinarjev, dohodkov pa je imela doslej samo 120 milijonov. Debata se bo jutri nadaljevala. Nekateri člani kluba bodo ostro nastopali proti fin. ministru.

Sofija, 29. septembra. (Izvirno.) Bolgarski min. predsednik Stambolinski odpotuje 7. oktobra v London. O namenu njegovega potovanja se poroča iz vladnih krogov sledeče: Želja Stambolinskega, da bi bil po podpisu mirovne pogodbe v Neullyju sprejet od Lloydja Georga, se takrat ni uresničila. Ker je Bolgarska sedaj že ratificirala mirovno pogodbo, je bil Stambolinski povabljen v London. Njegova posvetovanja z angleško vlado ne bodo samo političnega ampak tudi gospodarskega značaja. Stambolinski se bo informiral o stališču Anglije napram bolgarskim odnosom z Grško in Jugoslavijo in zavračal očitke francoskih in angleških listov, da vodi le agrarno politiko. Iz Londona odpotuje Stambolinski v Pariz. Vrše se tudi pogajanja za obisk v Prago, kjer bo prosil čehoslovaško vlado, naj posreduje v spornih vprašanjih med Jugoslavijo in Bolgarsko. Obisk v Beogradu zaenkrat še ni zrel.

Beograd, 28. septembra. Za popis prebivalstva, ki se bo vršil 31. decembra t. l. je ministrstvo za socialno politiko odobrilo potrebni kredit in materijal.

Devet dni še!

Še devet dni in na Koroškem se ima izvršiti ljudsko glasovanje, ki bo pomenilo konec negotovosti in tudi konec anarhije, ki začenja polagoma vladati na glasovalnem ozemlju, po veliki zaslugi medzavezniške glasovalne komisije. To so posledice popolne svobode, ki se je dala Nem-

cem in nemčurjem, ker medzavezniška komisija deloma (angleški in francoski zastopniki) niso poznali koroških nemških in nemčurjskih divjakov, deloma pa (italijanski zastopnik) se je hotelo izzvati te anarhistične razmere, da bi se plebiscit onemogočil, ali pa vsaj odgodil, ker to so Nemci in njihovi pokrovitelji Italijani še sprevideli, da na pošten način pri glasovanju ne morejo zmagati.

Ta nemška želja, preprečiti ali vsaj odgoditi plebiscit, prihaja vedno bolj na dan, ker so nemška divjaštva vsak dan večja. Naše ljudi pobijajo podivjani Nemci in izzivajo vedno bolj, samo da bi se naše ljudstvo naveličalo teh divjaštev in dalo Nemcem primeren odgovor, kar bi potem Nemci porabili v to, da bi zahtevali še večjo odločnostjo zasedenja glasovalnega ozemlja po antantinih (italijanskih) četah, ki bi naše ljudstvo strahovale in na ta način pripomogle Nemcem do zmage.

Italijanski zastopniki v plebiscitni komisiji podpirajo Nemce in nemčurje očitno in javno, četudi bi morali biti po vseh pravilih popolnoma nepristranski. To se je pokazalo posebno v Pliберку, kjer je predsednik okrajnega sveta neki italijanski podpolkovnik, ki je že pri nastopu tega mesta jasno pokazal, da stoji popolnoma na strani Nemcev in nemčurjev. Te dni se je pa popolnoma razkrinkal, ker se je v civilni obleki udeležil nekega nemčurskega sestanka in ko je prišlo do spopada med Slovenci in nemčurji, je vpil „Crepa Jugoslavia!“ (naj crkne Jugoslavija!) in je celo udaril dva Slovence, ko je pa hotel udariti celo našega orožnika, jo je izkupil, ker ta si tega ni pustil dopasti.

Take razmere so nevzdržne! Italijanski podpolkovnik v Pliберку ne sme predsedovati okrajnemu odboru, ker Slovenci mu ne morejo zaupati, ne morejo imeti vere v njegovo nepristranost, ker je očitno pokazal, da stoji popolnoma na strani Nemcev. Upamo, da bo to sprevidela tudi plebiscitna komisija, saj angleški in francoski zastopniki vendar nimajo nobenega interesa na tem, da bi odobraval tako očitno pristranost v njihovem imenu! Predsednik komisije je angleški polkovnik Peek, ki vedno naglaša nepristranost komisije in sedaj ima priliko dokazati, da hoče res čuvati to nepristranost in zato naj napravi v Pliберку red, ker ako ta italijanski podpolkovnik ostane še dalje predsednik okrajnega odbora, potem komisiji sploh ne moremo več zaupati, četudi ona v zadnjem času poveča malo več pozornosti nemškim divjaštvom in je med drugim prepovedala dovlačenje s tovornimi avtomobili nemških razgrajčev in prepečev iz Celovca na naše glasovalno ozemlje. Tudi je plebiscitna komisija ukrenila potrebno za osebno varnost naših zastopnikov v obč. glasovalnih odborih na avstrijskem glasovalnem ozemlju, kjer naši zastopniki niso bili življenja varni.

To je nad vse značilno. Na našem glasovalnem ozemlju, ki se nahaja pod našo upravo, niso bili potrebni nobeni posebni ukrepi v varstvo Nemcev in nemčurjev, ker so naše oblasti pač pravične, nepristranske in tudi slovensko ljudstvo noče biti sirovo in divje. Tam, kjer je avstrijska uprava pa naši ljudje niso življenja varni, ker jih avstrijske oblasti niso hotele ščititi pred podivjano nemško sodrgo, temveč so čakale, da jim plebiscitna komisija naravnost ukaže, da morajo ščititi tudi Slovence! S tem je jasno dokazano, da je na naši strani pravica, na nemški strani pa krivica.

Rim zopet proti nam!

Naša vlada je predložila papežu ustanovitev nadškofije v Subotici, da ne bi bili naši katoličani v Bački, Banatu in Baranji podrejeni madžarskim škofom. Ta zahteva je tako enostavna in razumljiva sama po sebi, da bi se moglo pričakovati, da ukrene papež nemudoma vse potrebno, da se ta predlog naše vlade izvrši, ker tega nobena država na svetu ne bo trpela, da bi njeni državljani v kakršnemsi bodi oziru, bili podrejeni komursibodi v drugi državi.

In vendar rimski papež, ki bi moral skrbeti samo za versko življenje pri svojih vernikih, je tudi v tem slučaju pokazal, da mu je politika prva, vera pa zadnja skrb. Papež je v prvi vrsti Italijan, potem šele „božji namestnik“ na zemlji in kot pravi Italijan sovraži iz dna svoje duše v prvi vrsti Jugoslovane, kar je pokazal že v več slučajih, posebno na Reki, kjer podpira brezverca D'Annunzia proti Jugoslovanom, sedaj je pa odklonil ustanovitev nadškofije v Subotici, ker hoče, da bi bili katoliški prebivalci naše Bačke, Baranje in Banata še nadalje podrejeni madžarskim škofom!

Neki beograjski list pravi pri tej priliki, da bi naša vlada najbolje storila, ako bi pretrgala vsako zvezo z rimskim papežem, mi pa mislimo, da to še ni dovolj, temveč bi morali obrniti temu zahrbtnemu, podlemu Rimu hrbet vsi jugoslovanski katoličani in se osamosvojiti, ker papež s svojo umazano politiko dovolj jasno dokazuje, da je v prvi vrsti nacionalen Italijan, ki Jugoslovane iz dna duše sovraži in nam škoduje kjer le more.

Njegovi hlapci med nami pa lepo molčijo in ne najdejo niti besedice obsodbe za to protijugoslovansko politiko rimskega papeža, ker ti rimski hlapci so vedno bili in bodo narodni samo na zunaj, v svoji notranjosti in po vsem svojem delovanju so pa vedno bili in ostanejo — tuji slugi, orodje v rokah onih, ki bi nas najraje v žlici vode otopili.

In ti rimski hlapci hočejo voditi tudi politično-katoliški del jugoslovanskega naroda! Bližajo se volitve in rimski hlapci bodo v vsakem oziru zelo radikalni, da s tem prikrijejo svoj pravi namen, voditi politiko tako, kakor to odgovarja namenom in koristim onega Rima, ki za nas nima drugega kot sovraštvo, pa naj bo to kraljevi ali pa papežki Rim!

Zadnji čas bi že bil, da bi jugoslovanski katoličani začeli malo razmišljati o tem, ako je to pametno, da se pustijo voditi od hlapcev najbolj strupenih naših sovražnikov.

Postopanje rimskega papeža proti Jugoslovanstvu na Reki in sedaj zopet v zadevi subotičke nadškofije naj odpre oči tudi zadnjemu zaslepljencu, ker taka politika rimskega papeža je mogoča samo zato, ker je podpirami sami s tem, da izročamo našo usodo rimskim hlapcem.

Incident v Pliберку.

Ljubljana, 30. septembra.

Italijanska službena „Agenzia Stefani“ je o dogodku v Pliберку priobčila povsem izkrivljeno poročilo: Pravi, da so bili vojaki, ki služijo pri distriktni komisiji v Pliберку, v nedeljo 26. t. m. napadeni od jugoslovanskih teroristov. Podpolkovnika Navarinja je orožnik zadel s kopitom na rame. Anglež Hinmyn je z ojačeni odbil napadalce.

Temu nasproti docnavamo iz pogov, ki so blizu naši plebiscitni delegaciji, da se je incident s predsednikom okrajnega sveta v Pliберку, podpolkovnikom Navarinijem, vršil takole: Pred gostilnico „Nemec“ se je zbralo mnogo Nem-

cev iz Celovca ter prepevalo nemške pesmi in se vedlo izzivalno. Na nasprotni strani se je na nemško izzivanje pred Narodnim domom zbralo nekaj Slovencev. Mimo so prišli italijanski vojaki in iz njihove skupine se je zaslišal vzklik: „Crepa Jugoslavia!“ Nato je neki Simon Krepel zavpil: „Crepa Italia!“ Potem so ga nekateri Italijani in en Nemec napadli s palicami in ga pretepli. Med njimi je bil po trditvah udeležencev tudi Navarin v civilu. Prihitelo je orožništvo na trg, da naredi mir med Nemci in Slovci, ker sta se že obe skupini približali. Pomožnega orožnika Franceta Figo, je udaril majhen civilist s palico po glavi. Orožnik mu je vrnil udarec s cevjo puške. (Po predpisih bi ga moral zabosti.) Ta majhen civilist je bil Navarin. V tem se je posrečilo orožnikom narediti mir in ločiti skupini. Tedaj je Navarin, skupaj z angleškim častnikom, ki je bil tudi v civilu, stopil iz nemške skupine proti Slovincem in dejal: „Jetzt alles nach Hause gehen!“ To nekemu klobučarju ni ugajalo in je rekel, misli, da ima Nemca pred seboj: „Kaj nas bodo ti prokleti Nemci podili domov!“ Nato ga je Navarin udaril s palico čez obraz, da se mu je takoj ulila kri.

Hrvatski nemiri pred parlamentom.

Beograd, 29. septembra. V današnji seji Narodnega predstavništva se je nadaljevala debata o interpelaciji posl. Bukšega. Poslanec Hanžek (Narodni klub) opisuje po svojih nabranih podatkih, kako so nastali nemiri v Grubišnem polju in drugih okrajih, navajajoč, da so dali povod administracijski ukrepi žigosanja in rekvizicije, še več pa netaktnosti naših organov, ki so te ukrepe izvrševali. Pravi, da so to samo povodi, vzrok pa da leži v latentnem nezadovoljstvu hrvatskega dela našega naroda. Z vsem onim, kar se dogaja od časa zedinjenja naše države in da je prišel moment, da se pove čista istina. Efektivni odpor naroda je posledica njegove duševne usedline, ta pa obstoja v narodu vsled vojne psihoze in delovanja političnih strank. Napada demokratsko stranko, ki da je hotela ubiti socialni proces in preko noči nametati iz našega naroda nov narod, zahtevajoč od njega, da pozabi svojo preteklost, a percepcija novih idej je prilagojevanje na prevzete in podedovane sedimente političnih in kulturnih razorov. Dr. Hanžek navaja slučaje „izigravanja konstituante“ in „rušenja celokupne hrvatske samouprave“, neurejene gospodarske in finančne odnose, draginjo, vprašanje sadenja tobaka, kuhanja žganja, častniško vprašanje, sistem talcev itd. Govornik zaključuje: Kolikor je s svojo demagogijo destruiral tudi Svetozar Pribičević. — toliko ga je s svojo nasično ideologijo destruiral tudi Svetozar Pribičević. — Dr. Šurmin (Narodni klub): Obžalujem, da nismo našli v govoru ministrskega predsednika onega, kar smo pričakovali. Rad konstatiram, da je bilo postopanje vojske pravilno, dokler je tam zapovedoval major. Orožništvo se je obnašalo tako, kakor se v svobodni državi ne bi smelo obnašati. Potem navaja razne primere in nadaljuje: Ne vemo, ali moremo pomiriti ves narod, pomiriti pa ga moremo samo tedaj, ako se vlada loti popolne sanacije in ako hoče iti narodu na roko, da mu olajša življenje, ki je postalo nezno (odobravanje). — Posl. Mihailo Ivanović (radikalec): Govorim kot zastopnik srbskih kmetov. Ko je izbruhnila vojna, se je videlo, da je vse breme voznitva nosil samo kmet in siromašni meščani. Srbski kmet se zato ni buni, temveč je vestno vršil svojo sveto dolžnost za osvobojenje in zedinjenje vseh Srbov, kakor tudi celokupnega našega naroda v enotni državi. Ko se je srbski kmet

toliko let vojskoval in delal, bi moral naš brat Hrvat počakati in se po svojih zastopnikih uveriti, ali se nanaša to samo na njega ali na vse kmete naše države. Iskreno izjavljam, da seljak na Hrvatskem misli ravno tako, kakor seljak v Srbiji. Radovali bi se, ako bi hrvatski kmet sledil srbskemu kmetu pri žigosanju živine. Bolje bi bilo, ako bi bil to storil, ker ako bi srbski kmet ne bil delal tako, bi nikdar ne došlo do zedinjenja našega naroda. Pri tej priliki prosim našega ministra, da odredi demobilizacijo voznistva in da se odvzeta pripraga vrne kmetu. Obžalujem, da je šla stvar na Hrvatskem to pot, ki ni dobra. Istotako verujem, da so bila oblastva v komisiji sirova, tako civilna, kakor vojaška in da so napadi nanje opravičeni. Ker pa verjamem, da se bo pripraga plačala, prosim, naj se ne čaka z izplačilom, da se isti konkretni primeri ne ponovijo v Srbiji. (Zivahno odobravanje.) — Posl. dr. Šimrak (Jugoslovanski klub) pravi vladi: Krvave kmetijske roke se dvigajo pred vami (seveda izvzemši dr. Šimrakovega voditelja g. Korošca, ki tudi sedi v vladi op. ur.) okrvavljena kmetijska srca vam govorijo, da je tu treba leka pravice in napredka. — Posl. dr. Spaho: Vojni zakon nalaga državljanom velike dolžnosti, in vsak državljan, ki mora vršiti te dolžnosti, ima p.vice, zahtevati, da se o tem z zakonom opozori, to pa se zgodi samo tedaj, ako se zakon objavi. Mislim, da ne bi bilo prišlo do tako neljubih dogodkov na Hrvatskem, ako bi vsaj pisмени svet imel pri roki vojni zakon. — Posl. Rajič (Bunjevec): Mislim, da bi se mogla suspendirati izvršitev tega zakona žigosanju živine. — Poslanec dr. Ritting (Narodni klub): Naš kmet na Hrvatskem hoče imeti to državo, noče pa imeti tega sistema, noče tega načina vladavine. Naš narod je za to državo, ker je vsakemu od nas jasno in poslednji seljak to hoče, da se zedinjenje hrvatskega naroda more naravno izvršiti samo v svobodni in zedinjeni Jugoslaviji. Vstopili smo v državo po Wilsonovem načelu o samoodločbi. Samoodločba narodov pa ne obstoja samo v tem, da se odločimo, v katero državo vstopimo, marveč pomenja tudi to, da imamo tudi pravico določiti ustavo in način, kako naj se nam vlada. Ker se nam ta svoboda ne priznava in daje, je naš narod, naš kmet v duši ogorčen. Debatata je nato prekinjena. Prihodnja seja jutri ob 16. uri.

Dopisi.

Draga na Kočevskem. Štirinajst dni je nagovarjal naš župnik s prižnice in od hiše do hiše ljudi, da bi se udeležili klerikalnega shoda, sklicanega v ta namen, da bi se naše napredno ljudstvo spreobrnilo in stopilo v rimsko stranko. Pa glej smolo! Shod je bil napovedan za 9. uro, župnik Škulj, ki je imel na shodu govoriti je prišel, ampak zborovališče je bilo prazno, niti enega človeka ni bilo. Kaj je bilo storiti? Župnik Lončar je šel zopet od hiše do hiše, od gostilne do gostilne in prosil je može in žene, fante in dekleta, da bi se vendar shoda udeležili. Zavedni možje so mu pa odgovorili, da ne marajo poslušati Škuljevih laži in so tudi našli, kaj vse je klerikalna stranka storila kmetom v kvar. Pa župnik je le še silil v ljudi in je končno rekel, da pride župnik Škulj k njim, ako oni nočejo iti k njemu, pa možje so odgovorili, da takoj odidejo, ako pride župnik Škulj v gostilno. Ko so šle žene in nekaj otrok v cerkev k deseti maši, se je župniku posrečilo, da je prišlo na shod vendar nekaj ljudi in pred temi je potem Škulj izlival svojo modrost. Pravil je, kako nezadovoljni so ljudje z Jugoslavijo, da dolžijo duhovnike, da so

oni krivi vojne (ali to morda ni res?) ter da naj volijo za poslance kandidate SLS. Vse se je smejalo, ker pri nas nikomur niti na misel ne pride, da bi oddal svoj glas za kandidate klerikalne stranke. — Popoldan je šel Škulj v Stariko, kjer se je udeležilo njegovega shoda deset

mož, kakih dvajset žen in nekaj otrok in tem je Škulj marsikaj obljubljal, verjel mu ni pa nihče in Škulj je imel dosti prilike prepričati se, da tukaj za klerikalizem ni nobenih tal, da se naši ljudje ne dajo več po duhovnikih vleči za nos. Vsa čast takim možem!

Tatu že imamo!

V
farovžu
je skrit!

Založila in izdala „Domovina“.

Tiskala Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

1920.

242 3

Ravnokar je izšla brošura „Tatu že imamo“, vrlo zanimiv in najboljši odgovor na klerikalno brošuro „Primitite tatu“. Brošura se dobiva po knjigarnah in trafikah ter pri kolporterjih, izvod à 3 K. Tudi se lahko naroča pri upravnistvu „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica 6. Poslana po pošti kot tiskovina stane knjižica „Tatu že imamo“ 3 K.

Avtonomija.

Javna debata o avtonomiji gre naprej. Prinesla je obilo zanimivega. Izkazalo se je, da je potrebna avtonomija občin, okrajev in pokrajin, in sicer da dobe svoje premoženje in dohodke. Pokrajine bodo imele svoje davke in doklade: zemljiški in hišni davki bodo šli le v pokrajinsko blagajno, ki bo skrbela za poljedelstvo, za bolnice, hiralnice, zavode za slepce, za gluhoneme itd. Pokrajine bodo ustanovljale tudi svoja podjetja (elektrarne, železnice, rudokope itd.).

Preko tega načrta hočejo klerikalci, da bi pokrajine plačevale vse šolstvo in uradništvo, sploh naj bi bilo podrejeno deželnim odborom. Proti temu se ostro upirajo:

1.) kmečki in mestni posestniki zemljišč in hiš; oni bi namreč plačevali potem ogromne deželne doklade;

2.) uradniki; oni nočejo biti igrača deželnih odborov kakor pod Susteršičem;

3.) uradniki; oni hočejo biti nezavisni od strankarskega boja, zahtevajo, naj tudi prejšnji deželni uradniki postanejo državni in naj tudi občine ali več občin skupaj dobi tajnike, ki bodo državni nameščenci.

Kdo je za tako avtonomijo, kakor jo žele Protić in klerikalci:

1.) vsa duhovščina: ona upa, da kdaj dobi deželni zbor pod svojo krivo palico. Potem pa bodo kmetje, učitelji, orožniki in uradniki plesali kakor bo zapiskal škof.

2.) Klerikalni advokati, ki upajo, da bo potem vse k njimi vrelo, ker bo vsak rekurz rešen, še preden bo vložen, t. j. v prid klerikalcu.

Gospodarstvo.

Finančna konferenca v Bruslju.

Dne 24. septembra so se zbrali v Bruslju na poziv Zveze narodov finančni in gospodarski strokovnjaki 36 držav, da se posvetujejo, kako dvigniti svet iz hude gospodarske in finančne stiske, ki je vsled vojne zadela zmagovalce in premagance. Važno je, da se konference udeležujejo kot polnopravni člani tudi oficijelni odposlanci Nemčije. Znamenje, da brez gospodarske obnove

Nemčije ni dobro mogoča obnove Evrope in sveta.

Konferenca ima več ali manj akademski značaj. Po uvodnih besedah predsednika konference Adorja je to tehnična konferenca, ki ima nalogo, brez strasti, v polni medsebojni solidarnosti prerezati težave problem gospodarske obnove sveta in podati neobvezne smernice finančni in gospodarski politiki posameznih držav. Problem je težak in nemogoče je strupeno bacile, ki tiče v svetovnem gospodarsko-finančnem ustroju na mah, avtomatično odstraniti. Delo pa je treba začeti, in sicer predvsem s temeljitim objektivnim študijem finančnega položaja vsake posamezne države. Najti je treba sredstva, da obvarujemo svet pred popolnim polomom. Predsednik je apeliral na solidarnost in medsebojno pomoč vseh držav brez izjeme.

Programu odgovarjajoče so drugi dan konference posamezne države, in sicer predvsem nevtralne, podale pismeno splošno sliko o gospodarskem in finančnem položaju. Referentje imajo priliko ustno pojasniti svoje pismene ekspozice. Besede nevtralnih držav so bile črne in polne obtožb, tako da je pariški list „Echo de Paris“ imenoval dotični (drugi) dan konference dan pritožb bogatinov. Upravičeno. Pritoževali so se po vrsti: Španija toži o splošni krizi in o devalvaciji svojega denarja zlasti napram dolarju. Bodi pripomnjeno, da je Španija po besedah svojega delegata plačala za čas vojne ves svoj inozemski dolg do 50 milj. Državna banka si je v vojni nagromadila za 2 milijardi zlata. — Tudi Danska se pritožuje zaradi stagnacije v izvozni trgovini. V vojni je znižala svoj dolg od 270 milj. na 255 milj. 50 % bankovcev je kritih z zlatom. — Šveica trdi, da je kupna sila njenega denarja silno padla, izvoz je onemogočen, v industriji je težka kriza. Davčni vijak je pritegnjen do najvišje možnosti. Skandinavske države tudi niso zadovoljne. Cirkulacija bankovcev se je znatno zvišala, na Norveškem za 350 %. Iz teh splošnih pritožb in izrazov nezadovoljnosti sklepajo nekateri listi, da nevtralne države niso pripravljene soudeležiti se pri mednarodnem kre-

ditu in dvomijo nad uspehom konference sploh. Predsednik upa, da je ta dvom neupravičen. Nasledstvene države tudi slikajo celoten položaj kot resen, vendar zatrjujejo bogastvo svojih zemlja in vzbujajo vero v gospodarsko in finančno vstajenje svojih dežel. Največ zanimanja je vzbudilo poročilo Nemčije, ki ima namen odstraniti in pojasniti različne dvome o svoji davčni obremenitvi in plačilni možnosti Nemčije. Dolg Nemčije je od leta 1913. do 31. avgusta 1920 narastel od pet milijard na 240 milijard mark. Davčna reforma je izvedena v največjem slogu. Spritno težkih pogojev premirja in mirovne pogodbe pa so prilhranki nemogoči. Povsod se kaže krepka volja za delo.

V ponedeljek je konferenca čula razne govore. Prvi je govoril angleški delegat Brand. Ravnotežje državnega proračuna ni ustvarjati z zvišanjem davkov, ker to zmanjšuje produktivnost privatnega gospodarstva, pač pa z zmanjšanjem izdatkov. Omejiti je do skrajnih sil neproduktivne izdatke za vojsko, za brezposelne. Prosto trgovino med narodi je z vsemi sredstvi pospeševati. Belgijski delegat Delacroix je ostro nastopil proti oddaji premoženja in živo zagovarjal misel, da je davek na kapital za gospodarstvo škodljiv in tudi neizpeljiv. Obdačenje kapitala zadržuje razvoj industrije in gospodarstva. Švedski odposlanci poudarjajo vpliv, ki ga morajo imeti indirektni davki na regulacijo konsuma in s tem na zvišanje prihrankov.

Prihodnji dnevi konference bodo izpolnjeni z generalnimi debatami o tehnično-valutnih vprašanjih, o mednarodni trgovini, o deviznem vprašanju in o mednarodnem kreditu. Ameriški delegat Boyden, ki prisostvuje le v informativne svrhe, je opozoril konferenco, da Amerika zastopa stališče, da morajo neokretni in trdi plačilni pogoji za Nemčijo biti olajšani. Evropa more upati na ameriki kredit šele takrat, kadar bodo sovražnosti med državami odstranjene.

Posebno pozornost vzbuja predlog belg. min. predsednika Delacroixa, ki zahteva ustanovitev mednarodne clearing banke, ki bi v produktivne namene izdajala brezobrestne bone. Ta banka bi odstranila devizno krizo.

— **Kupčija s sadjem** v mariborski okoličnici se je razvila šele zadnji teden. Do zadnjega časa ni bilo kupcev in je bila zato celo za najboljše nemizno sadje cena 1 K za kilogram. Pa še za to ceno ni bilo dovolj odjemalcev. Pretekli teden pa je prišla cela vrsta kupcev iz Osjeka, Banata, Dunaja, Nemčije in celo iz Holandske. Kupčija je postala izredno živahna, cena je narastla na 2 do 3 K. Na Pesnici nalože vsak dan 3 do 4 vagone sadja. Nalaganje se vrši pod nadzorstvom finančnega stražnika, ki izstavlja potrdila. Carina znaša za kilogram samo 8 vinarjev. Kljub visokim prevoznim stroškom se izplača kupčija celo za Holandsko, kjer stane 1 kg našega sadja 1 holandski goldinar.

— **Produkcija piva** v Jugoslaviji. V Jugoslaviji je danes 42 pivovarn, katere so pred vojno producirale 750.000 hl piva. Danes je produkcija mnogo manjša. Največja pivovarna je v Sarajevu s produkcijo 150.000 hl, a sedaj je projektirana v Zagrebu še večja pivovarna, ki bo proizvajala letno 250.000 hl. Zgradila jo bo zagrebška gostilničarska zadruga. Tudi v Mostaru se bo ustanovila nova pivovarna s češkim kapitalom. Najmočnejše pivo se vari v Vojvodini, Srbiji in Hrvatski (10 do 13°), a lahko pivo v Bosni (8°).

Najdražje je pivo v Srbiji, kjer stane hektoliter okoli 400 dinarjev, v ostalih pokrajinah naše države pa le 800 do 1000 kron. Hmelja za pivo se pridelava v Jugoslaviji dovolj kvaliteta pa je le srednje vrste.

— **Nova industrija.** V Ptuj se osnuje tovarna, ki bo izdelovala posamezne dele za razne stroje vnaprej in po naročilu, vijake raznih kakovosti, izvrševala popravila strojev in aparatov. Fabrikacija vijakov vseh vrst je posebno važna, ker je njih izvoz iz Nemške Avstrije prepovedan. Tovarna bo popravljala za vlado telefonične in telegrafične aparate ter ima poseben oddelček za razne inštalacije. Obratni stroji, ki niso prispeli z Dunaja, se že postavljajo in tovarna začne okrog 10. oktobra že obratovati. Podjetje bo imelo v zalogi tudi poljedelske stroje, ki jih bo prihodnje leto samo izdelovalo ter razne aparate.

— **Obdačenje luksuznega blaga.** Kakor nam poroča finančna delegacija v Ljubljani, se objavi v prihodnjem Uradnem listu seznam predmetov, katere je smatrati za luksuzno blago po členu 113. fin. zakona za leto 1920./1921. in od katerih se pobira 3% davek na poslovni promet. Interesente se opozarjajo na to objavo.

— **Mednarodni paketni promet.** Iz Beograda se poroča, da se s 1. oktobrom otvori paketni promet tudi s Čehoslovaško, Nemčijo, Švico in Francijo preko Avstrije, a z Bolgarijo direktno preko Caribroda pod istimi modalitetami, kakor je bil 1. septembra otvorjen paketni promet z Avstrijo.

— **Tovarna za čevljarstvo.** Uprava posestev grofa Attemsja v Slovenski Bistrici ustanovi tovarno za izdelovanje lesenih žebeljev, ki jih rabijo čevljarji.

— **Gradbeno delniško društvo v Zagrebu.** V Zagrebu se je pretečeno soboto konstituiralo „Zagrebačko gradjevno dioniško društvo“. Delniška glavica znaša 10 milijonov kron. V ravnateljstvu in nadzornem odboru so zastopani tudi slovenski delničarji.

— **Premog v Dalmaciji.** Med vojno so vojaške oblasti med Livnom in Županjem v Bosni odkrile velik premogovnik. Premog ima do 5000 kalorij. V Splitu so se sedaj združili dalmatinski interesi, ki bodo s pomočjo angleškega kapitala eksploitali ta premogovnik.

Politični pregled.

— **Proces Radić.** Zagrebski stol sedmorice, ki se bavi z ničnostno pritožbo St. Radića, je sklenil vprašati Narodno predstavništvo ali ga smatra za svojega člana, odnosno je-li njegov mandat veljaven. Odvisno vprašanje. V stenografskem zapisniku n. pr. se lahko čita, da je parla-

ment na eni svojih prvih sej vzel na znanje izjavo Radićeve stranke, da odklanja pripadla ji dva mandata ter je proglasil ta dva mandata za ugasla. Radić torej ni narodni predstavnik.

— **Nitti se zopet pojavlja.** V francoskih političnih krogih se trdi, da se bivši italijanski minister Nitti pripravlja, da zopet stopi v ospredje političnega življenja, iz katerega se je umaknil po padcu svojega kabineta. To se tolmači iz izjave, ki jo je Nitti podal te dni zastopniku „Associated Press“. V ti izjavi razlaga Nitti svoj politični program, dokazuje z zadnjimi dogodki opravičenost svoje politike od časa, ko je prevzel vodstvo vlade pa do konference v Pallanzi in podaja smernice, ki bi edino prišle v poštev pri reševanju raznih vprašanj. Glede razmerje med Ameriko in Evropo je izrazil, da je dolžnost Ameriki, vzpostaviti načelo, da bo moralno in materialno podpirala samo one države, ki s svojo politiko kažejo miroljubne tendence. Nemčiji morajo zavezniški gospodarsko pomagati in jo sprejeti v zvezo narodov. Glede jadranskega vprašanja je izjavil Nitti, da stoji dosledno na stališču direktnega sporazuma z Jugoslavijo.

— **Regenca in aneksija.** Dne 26. septembra je d'Annunzio priredil na Reki zopet veliko slavnost in kakor po navadi zopet govoril in pri ti priliki je s patetično frazo izjavil: Danes 26. septembra 1920. izjavljam, da pomenja regenca aneksijo! To kar je torej vedel že ves svet, akoravno je italijanska vlada to tajila in si umivala roke, je sedaj javno priznal d'Annunzio!

— **Paderewski o mali antanti.** Uredniku lista „Petit Journal“ je izjavil Paderewski, da je Poljska že podala roko Rumuniji, da je ničesar ne odbija od Jugoslavije in da želi najboljšo odnosa s Čehoslovaško. Paderewski — poroča dalje omenjeni list — namerava skleniti s Francijo ožji sporazum, kakor se je to že zgodilo med Francijo in Belgijo.

Novosti.

— **Naš obrambni ščit.** Slovenci! Se se hranijo v kletih mnogih občin znaki in dokazi Vaše sramote, Vašega suženjstva, avstrijski „Obrambni ščit“, v katerih so žebli, zabiti od Vaših rok, — žebli sramote, žebli suženjstva, ki ste jih zabijali trepečemu jugoslovenstvu v telo. Sicer je večina Vas storila to pod pritiskom, ali pa iz nevednosti. Ali vendar je to madež, ki še ni spran, ki še ni očiščen z našega naroda. Slovenci! Očistite ta madež, operite sramoto, uničite poslednji dokaz Vašega suženjstva. Prilika se Vam nudi, da to izvršite! Odstranite one „Obrambne ščite“, postavite si novi

„Obrambni ščit“ podružnico „Jugoslovenske Matice“, kjer je še ni, namesto žebeljev pa prinašajte prispevke za podporo naših bratov ob Jadrani. Trden in mogočen mora biti „Obrambni ščit“, ki naj varuje naše Primorje in naše morje, krepki in samozavestni pa morajo biti tudi branilci Primorja, naši bratje tam doli, da bodo mogli uspešno braniti svoja in naša prava za tem Obrambnim ščitom. Slovenci! Še enkrat Vas pozivljamo, da zbršete sramoto s slovenskega imena, da s čvrsto roko zabijate nove žebli, žebli naše obrane v naš novi obrambni ščit „Jugoslovensko Matico“!

— **Italijani v Dalmaciji.** Admiral Millo, guverner okupirane Dalmacije, je razpustil naše občinske uprave in jih nadomestil z italijanskimi oblastmi, ki trošijo občinski denar brez ozira na interese občin. To je velika nevarnost za vse dalmatinske občine. Šole se zapro, ker nimajo dovolj sredstev za vzdrževanje pouka. Admiral Millo hoče gospodarsko in moralno upropasti naš narod v okupiranem ozemlju. Pred kratkim je izdal razglas prebivalstvu, da bo na najmanjšo pritožbo zoper prebivalstvo obsojal na velike denarne globe in na cela leta ječe.

— **Lloyd pod laško zastavo.** Iz Trsta poročajo, 30. sept.: Včeraj je bilo izročenih Italiji definitivno prvih 85.000 tonelat avstrijskih ladij. V slavnostnem nagovoru je šef pomorske vlade, general Marringhi, poudarjal, da po dogovoru z Jugoslavijo pripade 640.000 tonelat dovršenih in 100.000 tonelat še nedovršenih ladij Italiji. Italija si je priborila takojšnjo izročitev vsaj enega dela, ko sta se Francija in Anglija začeli pogajati o delitvi nemških ladij. Po nagovoru je kot prva „Heron“ in nato še 15 ladij namesto dosedanje medzavezniške izobesilo italijansko trobojnico.

— **Kdor se zanima za volitve v Ustavotvorno skupščino,** naj si takoj omisli Sagadinovo knjižico „Volilni red za Ustavotvorno skupščino“, ki prinaša poleg volilnega reda in razlage propornih volitev tudi opombe k najvažnejšim paragrafom volilnega reda. — Knjižica se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6, ter velja 16 K, po pošti 1 K 20 vin. več.

— **Centralizacija zdravstvene službe.** Ministrski svet je podpisal naredbo, da se centralizira celokupna zdravstvena služba v državi, ki je bila dosedaj pod različnimi resortnimi ministrstvi, v ministrstvu narodnega zdravja.

— **Za dobrovoljce.** Po osebni iniciativi ministra za agrarno reformo doktor Krizmana in ministra za socialno politiko dr. Kukovca se v obeh ministrstvih dela z največjo naglico,

da se kar najprej reši dobrovoljsko vprašanje. Razdelitev zemlje bo mogoče izvršiti v prvi polovici prihodnjega leta.

— **Ministrstvo za narodno zdravje** je sklenilo, da se bivšim lekarnarjem, ki so svoje lekarne prodali v spekulativne namene, ne dajo nove koncesije.

— **„Koroški dan“** Sokolskega Saveza. Gg. uradniki postaje Pragersko 330 K na svatbi Eman Mesarič v Selnici, nabrala kuharica Katinka 174 K; Mesarič Zvonko nabral v veseli družbi 124 K. Potnik Srečko 400 K in 10 litrov malinovca za otroke.

— **Popis vojnih invalidov, vdov in sirot.** Da ne bo nepotrebnih vprašanj, katere osebe naj vpišejo občinski uradi pri popisu glasov, naredbe opr. št. III 8987/20/I z dne 6. sept. t. l. v kategorijo „Urejeni“ in katere med „Neurejeni“, pojasnjuje poverjeništvu za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo, da spadajo glasom 3. točke navodila k tabeli I. v skupino A (urejeni) oni invalidi, vdove in sirote, ki jim je že odmerjena od vojaške oblasti naše države invalidna pokojnina, oziroma preskrbnina. V skupino B (neurejeni) je treba popisati osebe, za katere bo treba šele urediti vprašanje pokojnine, oziroma preskrbnine.

— **Elektrika v Mariboru.** V soboto dne 2. t. m. se bo pričel v Mariboru uporabljati električni tok fakske elektrarne.

— **Trobentice** je minule dni zvabilo vroče solnce iz zemlje na celjskem starem gradu kot pomladanski pozdrav jesenskih dni.

— **Iz Sloven. Bistrice** nam pišejo: Cujte z našega sodišča še drugo plat zvona. Kakor je znano, se je med vojno hudo pritiskalo na sodnike, da vpišejo kapitale mladoletnih otrok v vojno posojilo. Zlasti nemški sodniki so opravljali ta posel z veliko vnemo, pa tudi med našimi se je našlo ljudi, ki so bolj gledali na obetano pohvalo in odlikovanje nego na interese naše dece. Predstojnik slovenjebistrškega sodišča, g. Pirnat, tega ni storil. Kljub pritisku je ohranil največji del premoženja osiroteli mladini in je s tem izvršil narodno zaslužen čin.

Družba JADRAN

Dunajska cesta šte. 9
kupi 234 10-4

orehe

letošnjega pridelka v vsaki množini, le zdravo, lepo, dobro sušeno blago, kolodvor Ljubljana ali v skladišču Jadrana po solidnih cenah, vreče se dopušljejo za polnitev.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Štritarjeva ulica šte. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuj.

Delniška glavica in rezerve okrog **K 50,000.000** —
Telefon št. 261.

Sprejema **vloge na knjižice in tekoči račun** proti ugodnemu obrestovanju.

Kupi in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, — valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. —
Brzjavni naslov: „Banka“.

Delniška glavica: **K 30,000.000**

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve okrog **K 10,000.000**

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metković, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in firo-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupi in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Escontira: Menice, devize vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovaške kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: **Jadranska.**

Telefon št. 257.